

მშობლივი

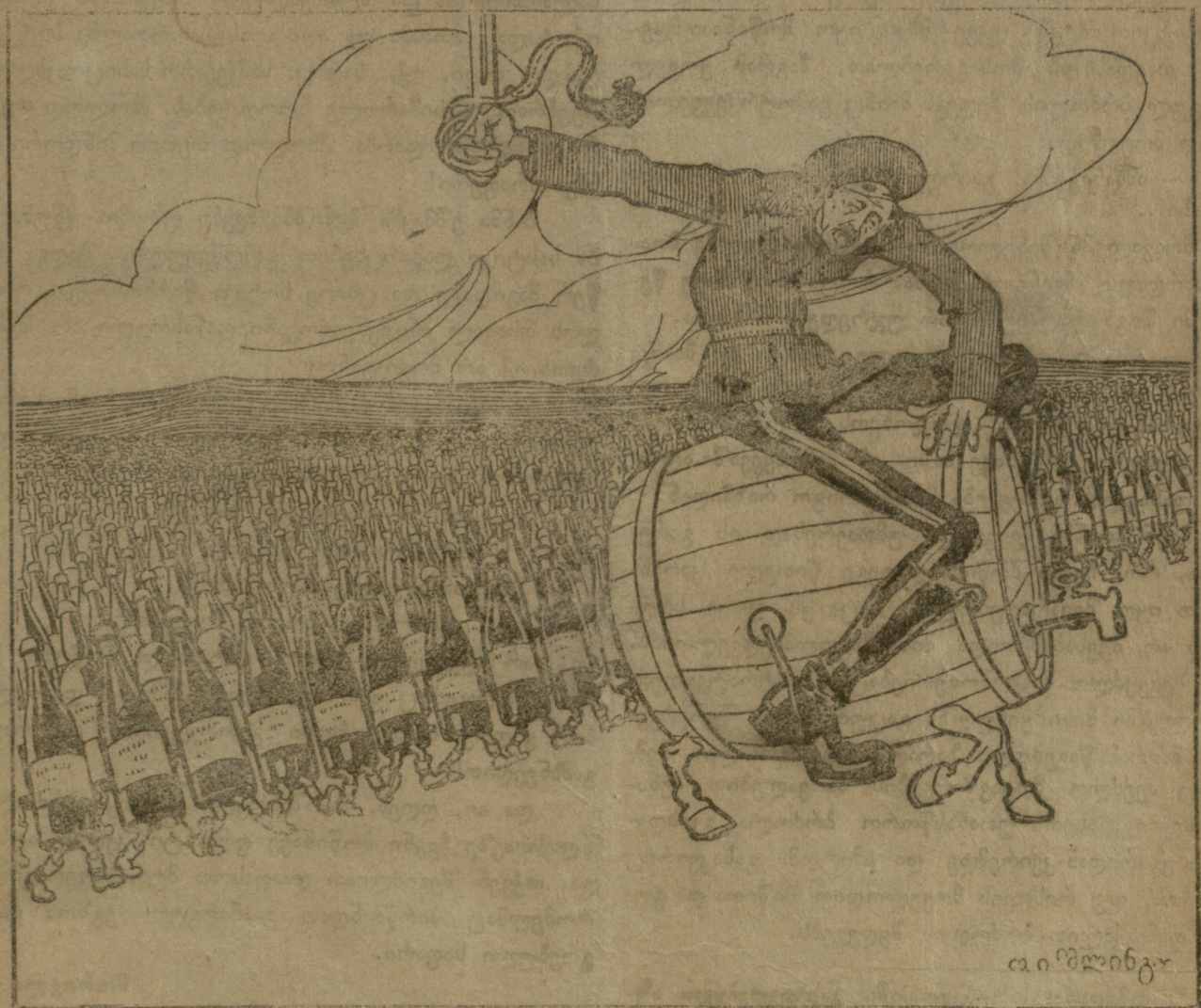
№ 19

1917

შინაარსი. პატარა ფელეტონი—მოჩიელი. თათბირი—
ეშაკი. კუდა ხარს—ი. ცოფაძე კომისართან—კოლო.
არაჩვეულებრივი პროფესია—თარაწი. შარადა—კახი. თხოვ-
ნა—ძაწია. სადღესო კუბლეტები—კირკა. პარტიული იმი-

ტაცია—გურული ბიჭი. რა დღე დამიდგა—ხვანტუნოვი.
მოწყალეო ხელმწიფეო—ფოსტა—ე—კო.
კარნიკატუჩი. უმაღლესი მთავარ-სარდალი. იღუ-
მალი ხმა. უზრუნველყოფა. ერთი მათგანი.

უმაღლესი მთავარ-სარდალი

მეგობრებო! წინ, წინ წამოდექით! თქვენი უმანკო სისხლის მსგელი ვიყო, თუ თქვენთან ერთად მეც არ დავიღუბო.

პატარა ფელეტონი

თეთრი მინდორი

ეს ამბავი სწორეთ ერთი წლის წინათ, შარშან ამ დროს, მოხდა.

როდესაც რედაქცია ეღირსა „ეშმაკის მათრახის“ მეცხრამეტე ნომრის მიღებას*), ყველა რალაც მთულოდნელმა საშიშროებამ შეიპყრო. მართალია, სარედაქციო შტაბი უკვე მზათ იყო მოწინააღმდეგეთა თავდასხმის მოსაგერებლათ, მაგრამ ყოველ კვირულ ბრძოლის შედეგს მაინც გამოურკვეველის შიშით მოელოდა.

— ამხანაგებო! გაარღვიეს ფრონტის მოწინავე ხაზი!..

მრავალ მნიშვნელოვანად იტყოდა ხოლმე მთავარ-სარდალი ჩვენი რაზმისა, როცა მოწინავე წერილში შიგა და შიგ თეთრ უჯრედებს ნახავდა.

— არა უშვავს რა, ზარალი მაინცა და მაინც დიდი არ არის, — შენიშნავდა რომელიმე წევრი რედაქციისა, — მაღლობა ჯოჯოხეთს, რომ სრულად ვერ დაიპყრო მოწინავე ხაზი. ამ შემთხვევაში ადვილია დანაკლისის შევსება სათადარიგო რაზმიდან.

ჩვენ ბრაზსა გვევრიდა უმთავრესად ის გარემოება, რომ ჩვენი მოწინააღმდეგე წითელი კარანდაშით იყო შეიარაღებული, როცა ეს ფერი სრულიად არ შეესაბამებოდა მის მსფოლომხედველობას. ჩვენ შეგვეძლო მისი მოგერიებაც და სტრატეგიულ ბრძოლებში მისი ყინულზე გაცურება და შერცხვენაც, მაგრამ წაგებული ზარალი მას ბრძოლის შემდეგაც შეეძლო მოკავშირეების საშვალებით აენაზღაურებია. ასეთი უთანასწორო ბრძოლა გვიხდებოდა კვირიდან-კვირემდე და ამიტომ გასაკვირიც არ არის, თუ რისთვის მოველოდით შიშითა და გულის ფანცქალით ბრძოლის შედეგებს.

*) შემდგარია საზოგადოებაში გავრცელებული აზრები, თითქმის „განათლებლის“ კანტონა მართლ სეჯის მომწერლებს უბიძგებდეს და აკლებდეს ჟურნალ-გაზეთებს. დაახ. ეს შეცდომა და ცილისწამებაა. ჩვენ შეგვიძლია დავამოწმეთ, რომ აღნიშნული კანტონა ასევე ეპყრობა ჩვენს რედაქციასაც.

ასე იყო შარშან დღეის სწორსაც.
— აუღიათ!
— აუღიათ? რას ამბობ ბატონო?
— მტრის ხელს აუღია მთელი მოწინავე რიგი ჩვენი სანგრებისა! — წარმოსთქვა განსაცვიფრებელის სიღინჯით ბ-ნმა ეშმაკმა.

ჩვენ ცნობის მოყვარეობით დავაცქერდით ბრძოლის ველს, რომელიც გადაჭიმული იყო ჟურნალის ფრონტის მეორე, მესამე და მეოთხე სექტორებზე. ჩვენს წინაშე თვალუწვდენელი თეთრი მინდორი გადაიშალა.

იქ, სადაც ასეთი საშიშარი ბრძოლა, ასეთი ძალმომრეობა და მტარვალური თავდასხმა მოხდა; იქ, სადაც ათასმა და ათი-ათასმა მართალმა სიტყვამ დასდო თავი, იქ, სადაც სამკვდრო-სასიცოცხლოთ შეებრძოლა სიმართლე ბოროტებას, მხოლოდ თეთრი მინდორი დარჩა, მხოლოდ თეთრი მინდორი და სხვა არაფერი!

ბ-ნმა ეშმაკმა შენიშნა ჩვენი უზომო მწუხარება სასტიკი დამარცხებით გამოწვეული, შედგა საწერ მაგიდაზე და ცხარე სიტყვა წარმოსთქვა, რომლის მრავალ მნიშვნელოვანი დასასრული არ შემოძლია აქ არ მოვიყვანო:

— ამხანაგებო! ძირს ცრემლები! ჩვენ, რომლებსაც გულზე გვაწერია ძვირფასი მასწავლებლის სოლომონ ზურგიელიძის სიტყვები:
ხან ის იმარჯვებს, ხან ესა,
ბუნების არის წესიო,
თავისუფლება რომ მოვა,
ცენზორსაც ბოლო მოეღვის“

არ შეგვეფერის გულის გატეხა და წუწუნნი. სამს სამოცჯერაც ვერ მოასწრებს მამალი დაყვილებას, ვიდრე საათი ჩვენი გამარჯვებისა დაჰკრავს. გამხნევედით!“

და აი, დღეს, შარშანდელი სასტიკი ბრძოლის წლისთავზე ჩვენი მოწინავე ფრონტი კვლავ აღსდგა. თქვენ შეგიძლიათ დაათასოთ მტრის ვერაგობა, რომელმაც პირწმინდათ გაანადგურა ეგზომ გამაგრებული საფარი.

მორიელი.

თ ა თ ბ ი რ ი

(ძველი არაკი)

ვინ იფიქრებდა, თუ შარშან ამ დროს
ტრადიციული სიკვდილით განსვენებული
მონა ეშმაკისა „თათბირი“ ეგზომ ადრე
აღსდგებოდა მკვდრეთით? არაფრან.

მაგრამ რას იზამთ, მინდა ის, რაც
უნდა მომხდარიყო. ტყვილათ ხომ არ
უთქვამს ბრძენს:

„ბედისა ჩაჩხი ტრიალებს,
ტრიალებს გამალებული
წინანი უკან რჩებიან
უკანანი კი წინ მიდიან“.

ს. ზურგიელიძე.

ბევრი ამბის მოწამე ვარ...
აღბათ ბევრსაც
მოვესწრობი.
(თუ „გაბრიელ“ არ შეწვია
ის, სიცოცხლე გასაქრობი).
მაგრამ ერთხელ რომ ვინილვე
მე ამბავი
გასაკვირი,
სხვას, მის მაგვარს
ვერსად ნახავთ,
თუნდ შემოვლოთ ქვეყნის პირი.
ტყეში გახლდათ მოქმედება,
იქ, (მხეცების სამეფოში)
სათათბიროთ
შეყრილიყვენ,
ასტეხოდათ სიტყვის ხოში.

თავმჯდომარეთ დათვი იჯდა
ბანჯველიანი,
მყრალ-უხეში.
მტვრევასა და დატორვაში
სიყრმის დლიდან
დანაგეში.

იჯდა, როგორც ეკადრება
იმა უბნის
ტყის მბრძანებელს
და ალერსით უღიმოდა
თანაშემწეთ
მდგომარე მგელს.
მგელი იგი,
რუხი მგელი,
კბილ ნაკვეთი აღმასისა,
გულ მრისხანე
მოურავი
უბედური იმა ტყისა,
თვალს მსუნავათ აცეცებდა
შურიანს და
ცეცხლთა მფრქვევებს,
თითქო სჭვრეტდა მის გარშემო
ამ ქვეყნიურ
სასუფეველს.
მდინათ იჯდა მელო-კუდა,
ის მოქნილი
იფნის ტოტი,
ანგელოზის სახეს ჰქმნიდა
მატყუარა,
გულ-ბოროტი.
მოხდენილი კულის ქნევა
და ღიმილი
(თაფლის წყარო)
ცხადად ჰყოფდა,
რომ ქვეშ-ქვეშას
წამი ედგა სანეტარო.
იქვე ისხდენ სხვა მხეცებიც:
ტურა,
მაჩვი,
თუ აფთარი,
(ვისაც ტყეში სანავარდოთ
უბანი აქვს საკუთარი!)
აქ ნახავდით უკლებისათ
ნადირს ტყისას
თითქმის ყოველს,
მაგრამ ცენზით: მარტოოდენ
ხორცის მჭამელს,
სისხლის მწოველს.
ტყე უღრანი გუგუნებდა
გაზაფხულის

ტკბილი ღიმით,
მზის ვარაყით განაფერი
განზანილი
ნელის წვიმით.

შორს-კი, სადღაც ცის კიდურზე,
მთას ღრუბელთა
ელგა თქვა,
და ხანდასმით, იმ ღრუბლებში
გაისმოდა
გრგვინვა, ჭეჭა.

გამოჰკრთოდა იმ ქუხილში
შორი რისხვა,
შორი ზარი,
თითქო ბრძოლად გასულიყოს
ანგელოზთ და
ეშმაკთ ჯარი.

და ამრიგათ განწყობილი
გული ტყის და
ცისა პირი
იყო სახე საკონტრასტო,
სად ხდებოდის
ის თათბირი.

აღსდგა დინჯათ დათუნია,
მჭევრ-მეტყველი
ლადი, სრული
„ცხოვართა შავბედისაგან
უზომოთ გულ
გაბასრული“,

და წარმოსთქვა მტკიცეთ, დინჯათ,
დათფურ რიხით,
გაბედულათ:

— ბატონებო!

არ შეგვშვენის

ჩვენ ცხოვრება აღრინდულათ!
ცხოვართა მწარ უბედობა
აღონებს თვით
ტყეთა მეფეს,
და გვავალებს მომავლისთვის
სანოვაგეთ
სიიფეს“.

მქუხარე „ტაშ“ — „ურა“ იყო
ამა სიტყვის
მუნ პასუხად.

(ხმა და თათნი არ დაზოგეს
ყურთა სმენის შესაწუხად).

განეშორა თავმჯდომარე.

მგელსა დარჩა

კრება იგი,

და რამეთუ მისი იყო

საპროგრამო

სიტყვის რიგი,

წამოიჭრა, ვითა შლევგი,

ალმასოვან

კბილთა ღრქენით,

და დაიწყო ნამდვილ მგლური

უხეში და

მკვახე ენით:

— რომ მიზანი არ იცოდეს

დღევანდელი

კრებულების,

მე თქვენ შორის ეგზომ ბრიყვი

არავინ არ

მეგულებს.

ჩვენ ცხოვართა გასაქირმა

მოგვაშორა

ოჯახს, კერას,

და წამალიც უნდა დავსდოთ

დღეს მათ ტანჯულ

ბედისწერას.

ვინც რა იცის ამ საგანზე

აქ აშკარათ

აღიაროს,

რომ თათბირმა უწინდულა

უქმათ აღარ

ჩავვიაროს.

ბატონ მელას ვაძლევ სიტყვას“.

მელა ადგა

(კუდის ქნევით)

ცალი თვალი ქვესკნელში აქვს,

ცალიც აღუპყრია ზევით.

იგრიხება როგორც თასმა,

როგორც შოლტი,

როგორც ღვედი,

(იმან უნდა გადასწყვიტოს

ჩჩილ, უმანკო

კრავთა ბედი!)

ენით ბაგეს მოილოკავს
 ნაზათ არხევს
 კუდს ბეწვიანს...
 (ვინ იფიქრებს, თუ ის გულში
 განიტარებს
 ვისმე ზიანს?!)
 გადაჰხედა იქა მყოფელთ
 ნაზი ხედვით,
 ტკბილ-გზნეულით
 და დაიწყო „მოხსენება“
 ხმით მომხიბლავ
 მიღეულით:

— სხივი მზისა გაგვიგრილდა,
 და გაუკრთა
 სახე მთვარეს,
 გაიცარცვა მთა და ბარი
 რძე გაუშრა
 მთის მდინარეს.
 დასკვნა მდელიო, მინდვრის ბაღებს
 ველარ აძლევს
 მიწა საკვებს,
 ყვავილსა და ხავერდის მოლს
 ის აწ ჩვენ ვერ
 დაგვანახვებს.
 და ცხოველთა გასაჭირიც
 დღეს ენით არ
 გამოითქმის:
 გაძვალტყავდენ,
 გადაგვარდენ,
 და მოისპენ სრულად თითქმის.
 ჩვენ ვალად გვძევს, ბატონებო,
 მოვიგონოთ

ქრისტეს მცნება,
 „მოყვასთათვის თავდადებას“
 რაიც ნათლად გვეუბნება.
 გამოგნახოთ საძოვარი
 ცხოვართა მათ
 გასაშვებათ...
 ნუ თუ ხოცი არ გჭირიათ
 ჯალაბობის
 გასაკვებათ??
 თვით ბნელია, ხალხი იგი,
 უსწავლელი,
 ყრუ, უენო
 და სამართალს ითხოვს ჩვენგან
 მოწყალენო ხელმწიფენო.
 მაგრამ, რადგან კრება ჩვენი
 კრება ესდენ
 რიცხვ მრავალი,
 ვერ გაიგებს, საით მიდის
 კითხვის ასავ-დასავალი.
 უმჯობესად მიმაჩნია
 დაუნაწილდეთ
 შცირე ჯგუფათ
 და გულდასმით განვხილოთ
 რაიც თითოს
 გვხვდეს ულუფათ“.

დაუჯერეს შელა-კუდას
 და დაიყვენ
 კომისიად,
 რომ განსაჯონ: ხორცი ცხვრისა
 ნაღდათ სჭამონ თუ ნიხიად.

ეშმაკი.

კუდა ხარს.

(კ. მაცაშვილის საყურადღებოთ).

კუდა ხარო! ჯერ გაწამეს,
ახლა კი ნიშნს გიგებენ!..
ათასნაირ ჭორს გითხზავენ—
ჭკვაზე გარიგებენ!
შენ ხომ გახსოვს, მრავალ ტანჯულს,
იმ ქოფაკის ძალა?
შენს ნაშრომზე რომ ლხინობდა,
კუდიც მოგათალა.
და როს იმას ხელთ დასძვერი,
ნახე შენი ბინა,
მაშინ შენი ბატონის გულს
ჭმუნვა მოებჯინა.
დღეს ცილს გწამებს: „ნესტანს წუნობს“,
ეტრფის სხვის „მედუზებს!“
მას თვითონ სურს თაფლის ლოკვა,
შენსკენ უქმევს ბუზებს.
ხალიჩებში „ნესტანს“ დასვამს,
გიტყუილებს ახლო;
ქედს დაგადებს რკინის უღელს,
გეტყვის: „გასწი ძაღლო!“
რა გაქვს მასთან შენ საერთო?!
შენ, საბრალო კუდას,
ვინც „ნესტანის“ სახელითა,
ვაჭრობს, სულს გიხუთავს?
შენ ყოველთვის მასთან მიდი,
ვინც გიგერებს ბუზებს...
მოიკრიბეთ ყველამ ძალა
და ებრძოლეთ ტუზებს!..
ირ. ტოფაძე.

კომისარი

დიდალი საქმე აქვთ
დღეს კომისარებსა:
თავი რო გაართვან
მუშებს და ჯარებსა.
მათ უნდა უწამლონ
სიძვირეს, შიმშილსა
არაგვის ერისთავს
დიმ. ჭიბბრიშვილსა.

— — —
ეშმაკთან მოდიან
ურიცხვი პირები,
რომ უთხრან თავისი
მას გასაჭირები.

დ უ რ ბ ა ლ ი.

ბატონო კომისარ!
ძვირფასო ნათლია!
მიშველე როგორმე:
ლურსმანი მაკლია!..

ე შ მ ა კ ი.

თუ გოჯზე მცირეა
იმისი სიდიდე,
წა პირველ ფურნეში
და პური იყიდე.

მ მ რ ე მ მ ე.

ძვირფასო კომისარ!
გამიცვდა წაღები...
ტყავი მსურს ვიშოვნო
მე გასასაღები.

ე შ მ ა კ ი.

შენ უნდა აი იმ
ფურნეში მიხვიდე.
იქ პური ექნებათ,
ის პური იყიდე.

მ მ ბ ა ლ ე.

კომისარ, გეთაყვა
მთელ ბაზარს ჩაყევი,
„მაჩალკა“ ვერ ვნახე
მე ვაზის სახვევი.

ე შ მ ა კ ი.

თუ დღესვე გკირია
დრო დასაშურია,
მიდი იმ ფურნეში
იყიდე პურია.

მ ე თ უ ნ უ შ ე ე.

გაძვირდა, კომისარ.
სპილენძი და რკინა.
მიშველე როგორმე
დამიდგა მაშინა.

ე შ მ ა კ ი.

მახარებს, ძვირფასო,
შრომა თუ გწყურია.
მიდი იმ ფურნეში
იყიდე პურია.

მ ე ე მ ე ლ ე.

კეთილო კომისარ!
მწამს დამეხმარები,
მიშოვნო იქნება
დამპალი მწვარები.

ე შ მ ა კ ი.

ვეცდები, კეთილო,
გცე ძმური ნუგეში
წა, პური იყიდე
აი იმ ფურნეში.

გაპკვირდენ უზომოდ
მუნ საქმის მთხოვნელნი,
მიდიან ფურნისკენ
უსიტყვოთ ყოველნი.

იყიდეს რას ხედავს
იმათი თვალეები???

**პურშია ყოველი
მუნ მონათვალეები.**

პურშია ჩამცხვარი,
ვისაც რა სჭირია:
აგურის ნატეხი,
თუ წინდის—ჩხირია.

პურშია ვირთავა,
კალოშის ნავლეჯი,
იქვეა ფილთაქვა...
სხვა ბევრი ავეჯი.

იქვეა ჩამცხვარი
სხვადასხვა მწერები,

სახევეი ქალღლი
შაგ ვანაწერები.

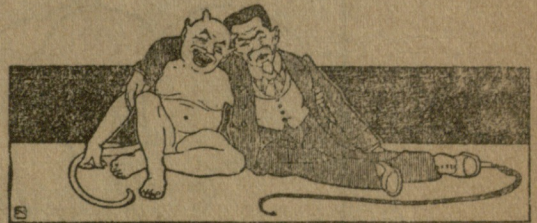
პურშია საბანი,
ბალიში, ლეგია,

ცხენის ყბა, კბილები,
თმის კულულეგია.

პურშია... მაგრამ ეჰ,
ვინ მოსთვლის ყველასა
პურში რო იპოვით
თქვენ ნივთის ძველასა?

და როცა ყველა ეს
მათ დაესურათა,
მიხედენ პურს ეშმაკი
ურჩევდა თუ რათა!

კოლო.

არაჩვეულაგრივი პროფესია.

I. შარჟან.

ყველაფერი გამოიცვლა. ყველაფერს დასდო
თავისი დალი ჩვენმა დრომ. ირგვლივ არ ხედავთ
აღამიანის წინანდელ სახეს, ის მოღუშულია. ომის
ქარცეცხლმა ყველაფერი დალურჯა—შავად შეს-
ცვალა.

მაგრამ არ გამოცვლილა ერთი ჩემი ნაცნობი
აზნაური. იგი, როგორც წინად, ხელ გაშლილად
ცხოვრობს, როგორც წინად ცნობილია ძველებუ-
რი სტუმართ-მოყვარეობით, და ძველებური უმაგა-
ლითო ნადიმები შეუწყვეტელია მის ოჯახში. ახერ-
ხებს კი ყოველივე ეს მოათავსოს ჩემნი „ძველი
წესის“ საზღვრებში, თუმცა ხათრი განსაკუთრებით
ისეთ პირებთან აქვს, რომელთაგან „რასმე გამოე-
ლის“.

— კაცისთვის არაფერი დამიზოგებიაო—ამ-

ზმა იღუმელი

მილიუკოვი, ზმა თითქო სანატრელია...
 მაგრამ ბორკილი ძნელია.

უზრუნველ ყოვნა

რუსეთში ძველი რეჟიმის დამსობის შემდეგ მოქალაქეთა მშვიდობიანი ცხოვრება სავსებით უზრუნველყოფილია. ამის დამატკიცებლათ თქვენ სშირად შესვდებით გულის ამანუეებელ სურათს, ქუჩის უურად მოთამაშე მილიციონერებისას. გაუძარჯოს თავისუფლებას!

ბობს ის ჩვეულებრივად და მართლა არ არის ჩვენს მაზრაში ისეთი მოხელე, რომელსაც არ მიურობენ მისგან სამახსოვროდ: თოფი, ცხენი, ან რამე „ღირს-სახსენებელი“.

მაგრამ სამაგიეროდ არ არის ისეთი მოხელე, რომელიც ხათრს გაუტებს ჩვენს კეთილ შობილ აზნაურს და ამაშია სწორედ მისი მნიშვნელობა ჩვენს მაზრაში!

თუ ვისმე ჩამოართვა პოლიციამ უმოწმობო იარაღი ან ნაქურდალი ცხენი, თუ ვინმე დააპატიმრა—ყველგან მშველელი ეს პატიოსანი პირია, ყველგან მას უპოტინებენ ხელს, ყოველი მხრით მას ეხვეწებიან ხსნას და შველას.

მაგრამ ამავე დროს ყველამ იცის, რომ „მუქ-თად გასჯა არ ეკადრება ასეთს ხელმწიფის სწორ კაცს“. და აი—სწორედ ამაშია საიდუმლოება მისი დაუღვეველი ნადიმებისა, ამაშია საიდუმლოება თუ რით ასაჩუქრებს და რითაც იყოლიებს ის თავის ნებაზე მთელი მაზრის პოლიციას!

მართალია, ის მექრთამე არ არის, მაგრამ როგორც „ბიძაშვილმა—გაზრდილს“ ისე თუ ჰკადრეთ რამე, ვითარცა ჭეშმარიტი მიმდევარი ეროვნული ტრადიციებისა—უარს არ იტყვის.

„მეძღვნეს“ როგორ ეკადრება გაცუდებოა—ამბობს ის ძველებურად და იმდენად უფრო მარ-დად „დატრიალებს“, რამდენად უფრო „რიგანი“ იქნება ძღვენი.

და უნდა ვსთქვათ სიმართლე, რომ მისი „და-ტრიალება“ არასოდეს არ ჩაივლის უნაყოფოდ!

აბა რომელი მოხელე გაუტებს მას ხათრსა? არც ერთი! და ეს გარემოება იცავს ჩვენი პატივ-ცემული აზნაურის ავტორიტეტს. ამ გარემოებით სარგებლობა შეადგენს მის პროფესიას, ასეთი პრო-ფესია წარმოუდგენელია უცხოელთათვის, მაგრამ ჩვენში კი საპატიოა, და იქნება კიდევაც საპატიო—სანამ არის ქურდობა.

ჯერ კი ჩვენს პატივცემულ აზნაურსაც არ შე-ღვეიან „კარგი მეძღვენი“. სანამ არიან მეძღვენი—ხომ უზრუნველ-ყოფილია მის ოჯახში ძველებუ-რი პურ-ღვინო; ძველებური გულ-უხვობა! ამით კი გავლენა მაზრის მოხელეობაზე... სანამ კი აქვს გავლენა—იგი ყოველთვის მოგებულა...

თითო საჩუქარი—რომელიც მიურობენ მის-გან თითო პრისტავს—ორად და სამად ინაზღაურებს თავის საღირასს.

ეს არის არაჩვეულებრივი ქართული ანგარიში, მაგრამ მინც ანგარიში და ზარალს არ იძლევა!

ებლა ომიანობამ სულ მოუმართა ხელის არ არის ისეთი მოხელე, რომლის „შვამავლად“ არ ითვლებოდეს ჩვენი პატივცემული აზნაური სხვა და სხვა საქმეებში“...

ის ებლა მომეტებულად ხელგაშლილია: სჩანს წყაროც ამისთვის უფრო გაძლიერდა!

მისთან უნდა ვალიაოთ, რომ ბედიც ყოველ-თვის მის მწყალობელია... მის თავზე ირიცხება არა ერთი ადამიანის სისხლი, მაგრამ ის ყოველთვის გამომძვარა ისე, რომ „საქვეყნოდაც არასოდეს არ გახდომია საქმე“.

ამაზე მოწიწებით ამბობენ მისი თაყვანის მცე-მელნი, მხოლოდ თვით აზნაური განზე წაწევით წაილაპარაკებს ხანდახან:

— რუსის კანონი ძალიან კარგი კანონია ძმაო... რაც გინდა ჰქენი!.. თუ მოწმე არ დაგესწ-რო, თავისუფალი ხარ... ასეთი კანონი თავისუფ-ლებაა ვინც კი ვარგა!..

მართლა რომ სიმპტომატიურია მისი სიტყვები!

თუ ვისმე უნდა სიავე—კანონი ამის დაბრკო-ლებას არ შეადგენს. მხოლოდ სიკეთე, რატომღაც არი—არ ურიგდება კანონს!..

1916 წ.

II. ვილს.

ამ ხანად როგორც ჩემს მიერ სოფლიდან მი-ღებულ წერილიდან სჩანს, ხსენებულ ვაჟბატონს „რა-ღაცა უფროსობაც კი მიუღია“. ალბად ის კომი-სარია ან რომელიმე კომიტეტის თავმჯდომარე-სწორედ რომ ღმერთიც იმისთვის არის და ხალხიც!

აქამომდი პრისტავების მეგობრობა ესაჭიროე-ბოდა თავისი მიზნის მისაღწევად, ებლა კი თითონ არის პრისტავი; აქამომდი სხვებსაც უყოფდა თავის მოგებას ებლა კი—არავინ ჰყავს მოცილე. აი ვის ამოასუნთქვია თავისუფლად რევოლიუციამ!

იმავე წერილში ვკითხულობ: „არავითარი ცვლილება არ მომხდარა შენი ჭირიმე... შენი ნაც-ნობი აზნაური რავაც იყო ისე არის ებლაც... მისს სახლში ძველებურად შეუწყვეტელი დარბაზობა და მხიარულება, მხოლოდ უფრო ძლიერი, უფრო გაშმაგებული, ვიდრე წინად“...

აგრა ბატონებო, და მაგონდება მე ეხლა ერთი ჩემი ბანასი ამ პატიოსან გვამთან. ლაპარაკი შეეხებოდა ძველს მთავრობას, მაშინ კიდევ ძღვევამოსილს.

— მთავრობის წარმომადგენელთა ავტორიტეტს—ბრძანებდა ის—იცავს მექრთამეობა... თუ მოხელემ უარჰყო ქრთამი, ხალხი მისი სიუძღურით ახსნის მას... „სჩანს არაფრის გაკეთება შესძლებიაო“ იტყვიან სოფელში... ექვიც შეეპარებათ მისი ღირსებაში და პატივისცემაც დაეკარგებათ მისდამი...

დღეს ის თითონ არის დამცველი მთავრობის ავტორიტეტისა და როგორც სჩანს საუცხოვოდ იცავს კიდევაც...

ამბობენ ერთმა კომისარმა მოხსენებაც შეიტანა, სადაც ჯერია, კომისართათვის პაგონების აუცილებელ საჭიროებაზე.

— ამას გვიკარნახებს მოთხოვნილება ახალი მთავრობის პრესტიჟის დაცვისა!—სკენის თურმე ავტორი. სანიძლას დავდებ, რომ ეს მომხსენებელი არის ჩვენი ნაცნობი აზნაური. მისთვის პაგონები სწორედ სახეიროა!

1917 წ.

თარაში.

შ ა რ ა ლ ა

დადგა დრო სანეტარო,
დრო იშვიათი,
როდესაც შარადის
საგანი დიადი,
შავ-ბნელსა ძალებსა
რისხვად მოველინა,
მათ ნაშენ საკნებში
მათვე მისცა ბინა.

ვერ ნახავთ თქვენ ისეთს
სულიერს არსებას,
რომ ის მას პირველი

უთუოდ არ ებას.
მისგან მთელ ორგანიზმს
ედღევა ტონია,
(ამას ვერ უარყოფს
ვერავენ მგონია).
თანამდებობასაც
ჰქვია ეს სახელი,
ვართ ქალაქებშია
ჩვენ მათი მნახველი.

ხალხისგან მეორით
აღჭურვილები
არიან ეს მისი
„ღვიძლი“ შვილები.
იმ მიზნით, რომ იმათ
ხალხზევე იზრუნონ
და ქირში იმისგან
პირი არ იზრუნონ.
მაგრამ ცხოვრებაში
სულ უკულმა ხდება,
ხალხისთვის მათგანი
არავენ სწუხდება.

ნიკოსაც ჰქონდა ის
შემოუფარგლავად,
რითაც მან რუსეთი
აქცია საფლავად.
მაგრამ მადლობა ღმერთს,
მას ბოლო მოეღო,
თვის დაგებულ ანკესს
თვითვე წამოეგო.
ამ ორ სიტყვების
შესაკავშირებლად
ერთ თანხმოვან ასოს
გავიმეტებთ მსხვერპლად.

ჩვენ თუ გადავხედავთ
ჩვენ მეზობელ ერებს,
ერთი იმათგანი
აქ ჩვენ შეგვაჩერებს.
ჩვენს „მამულიშვილებს“
ეკლათ უჩანსთ თვალში,
(ექსორს უპირებენ
ახლო მომავალში).

ამ ერის სახელს ჩვენ
 ვსწერავთ სამი მარცვლით
 და თუ მას სულ წინა
 ანბანს ჩამოვაცლით,
 ამ ანბნით გადავსწყვეტთ
 შარადის კითხვასა,
 შევეაერთებთ რა მით
 იმ ორსა სიტყვასა.

კახი.

თ ს ო პ ნ ა

(აშიერ-კავკასიის რკინის გზათა მთავარ სახელოსნოს მუშეებისადმი, ამავე სახელოსნოს უფილ უფროსის ხურუინისა)

მუშებო! თქვენ არა გითქვამთ რა იმ „მობილიზაციონი“ ფულის შესახებ, რომელიც მე ნაღების მოსახდელათ „უბრავლენიაში“ სრულ წელიწადს მქონდა შეჩერებული და შევიდას მანეთზე კი „ქეშტი“ მომავით სახელოსნოდან.

მუშებო! თუ მე თქვენ ერთხელ ვაწყენიეთ, საზავიეროთ 1905 წლიდან სულ თქვენ სასიამოვნო საქმეებს ვშვებოდი, გიწყობდით ისეთ შორეულ ექსკურსიებს, როგორიც არის ციმბირი; იქ მოგზაურობას ასი თუმანი არ ყოფნის და მე კი ხაზინის ხარჯით წელიწადში ასობით ვგზავნიდი მუშებს. მარტო ეს სიკეთე დაჰფარავს ზევით ნათქვამ პატარა ცოდვას?!

მუშებო! ნუ დაივიწყებთ პურ-მარხლს, ნუ დაივიწყებთ თქვენ მიერ ჩემთან მოტანილ ინდაურებს, ქათმებს, ბატებს და იმერულ ხაჭაპურებს! მოიგონეთ თავისუფლების პირველი დღეები: რა გულიანათ გართმევდით ხელს. როგორ ახლოს ვიდექი მარსელიოზის მოსიმღერებთან, რამოდენა წითელა ბანტი შეკერა გულზე, მოიგონეთ ყოველივე ეს დარწმუნდით ჩემს ერთგულობაში და მიმიღეთ ამხანაგათ.

პატივისცემით ყოფილიუფროსი სურჟინი.

ძამია.

სადღეისო კუპლეტები

მეფეს და მის დამქაშებს
 ხალხი ფეხზე ეკიდა.
 მას უგებდა მახესა,
 თვითონ ჩამოეკიდა.

ეს კი მათთვის ძნელია,
 დღესავით ნათელია.
 უჰ, ერთობის ჭირიმე,
 ხალხის გამომხსნელია!

აზნაურ-მემამულეს
 მიწა ჩამოერთმევა,
 მოქალაქეთ ჩარიცხვენ,
 წოდებაც აერთმევა.

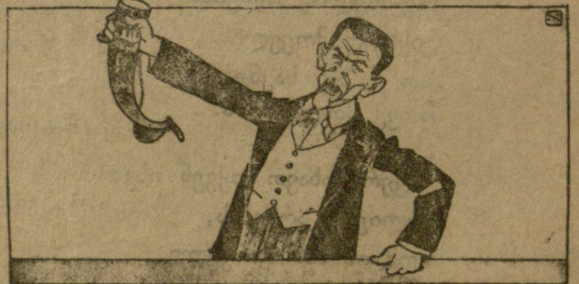
ეს კი მათთვის ძნელია, და სხ.
 მღვდლები გააცალკევეს
 და დაუდვეს საზღვარი:
 ხალხში ვისაც სჭირდება
 მათ აძლიონ ქანქარი.

ეს კი მათთვის ძნელია, და სხ.
 მთავრობადის ხალხს შორის
 აღარ სუფევს კედელი...
 სთხოვენ იყვენ მოკეთე
 საქმის გამკეთებელი.

ეს კი მათთვის ძნელია, და სხ.
 ვაჭრებს გული წაუხდა,
 არ ყოფნისთ მოსაგები,
 სადაც ხარობს კავშირი,
 იქ ნახეს წასაგები.

ეს კი მათთვის ძნელია,
 დღესავით ნათელია.
 ფჰ, ერთობის ჭირიმე,
 ხალხის გამომხსნელია.

კირკა.

პარტიული იმიტაცია

ჩემდა სასახელოთ უნდა ითქვას, რომ მე ძალიან მიყვარს ჟურნალ-გაზეთების კითხვა და თუმცა ყოველ პარტიას ვარეშე ვდგავარ, მარა მაინც რაღაც ინსტიტუტურათ მახალისებს ჩვენში პარტიების ზრდა-განვითარება. ამას წინეთ ის იყო გადავიკითხე ბ-ნი ივანე გომართლის წერილი ტერიტორიულ ავტონომიის შესახებ, რომ უეცრად ჩემს თვალს უზარმაზარი ასალებით დაწერილი სტრიქონები მოხვდა გაზეთ „სახალხო ფურცელზე“. მე ცნობის მოყვარეობით მივსწვდი გაზეთს და წამსვე ამოვიკითხე შემდეგი:— „ჩოხატაურის სოციალისტ-ფედერალისტთა—სარეგოლიუციო პარტიაში ჩაწერა სწარმოებს შემდეგ პირებთან - ჩემი სიხარული საზღვარს გადასცდა, როდესაც იქ წავიკითხე: »1) ექიმ არევ—თან. 2). კ. ბერ—ან, და ვ—ღამ—ან—საკუთარ ბინაზეო“. მე სიხარულის ტალღებში შევტოპე, ვინაიდან არ მეგონა, თუ ასეთის ელვის სისწრაფით მოედებოდა ეს მცნება ჩვენს დაბას. მე მიყვარს ბ-ნი ექიმი არა მარტო იმიტომ, რომ ის ფედერალისტია, არამედ იმიტომ, რომ მან ზეპირათ იცის აპერაცია (თუმცა არ უყვარს ტანცი-მანცია) და მეც მისი პაციენტი ვარ. როდესაც მე ზემორე აღნიშნული სიტყვები ამოვიკითხე წამსვე გავეშურე ჩვენ ფედერალისტთა პარტიაში ჩასაწერათ. რაღაც ავტიმატიურად სწორეთ საავათმყოფოს კარებს მივადექი და ბ-ნი ექიმი ვიკითხე. მოსამსახურემ მიპასუხა—აი აქ, ამ იოთახში ავადმყოფებს ღებულობს და საცა არის განთავისუფლდებაო. მეც გულის ფანტკალით მოველოდი მის შეხვედრას. კარგა ხნის ლოდინის შემდეგ მოთმინების ფიალა აივსო და კარები შევალე.

- საღამო ბ-ნო ექიმიო—შევსძახე მე.
- СЪ добрымъ утромъ—მიპასუხა მან.
- თქვენ რას იტყენთ ყმაწვილო—მკითხა მან.
- არაფერი ბ-ნო, მხოლოდ ნება მიბოძეთ

თქვენს პატივცემულ პარტიაში ჩავეწერო.

— სოციალ-დემოკრატიულ პარტიაში ჩაწერა აქ არ შეიძლება—ჩაილაპარაკა მან.

— მე, ბ-ნო ექიმიო, თქვენს პარტიაში ჩაწერა მსურს.

— აჰაა... ჩვენს პარტიაში, თქვენ ალბათ „სახალხოში“ ამოიკითხავდით ჩვენს რეკლამას.

— დიახ სწორეთ იქ წავიკითხე.

— მართალია ყმაწვილო ჩვენ ფედერალისტები ვართ და დიდ ყურადღებასაც ვაქცევთ ტერიტორიულ ავტონომიას, მარა ისეთი ძლიერი ვერ ვართ როგორც ჩვენი დასელები, მათი ლაშქარი ძლიერია და არც ძალა შეგვწვეს მათ გაუმკლავდეთ.

— მართალი ბრძანებაა ბ-ნო, დასელები ძლიერია, მარა ამ უკანასკნელათ მეგონი თქვენი პარტიაც გაძლიერდა.

— ჩვენი პარტია რომ გაძლიერდა ამას ყმაწვილო ისიც ამტკიცებს, რომ სახალხო მიტინგზე პატლმა ს. ძემ თავისი მისასალმებელი სიტყვა სოციალისტ-ფედერალისტის სახელით სიტყვა. აი თუ გნებავთ ჩვენი პარტია: 1) მე 2) კ. ბ—ძე 3) ლ—ძე 4) ს. ბ—ძე და 5) გ. თავ—ძე. მე ვიცნობ ბ-ნო ექიმიო მათ, ისინი ნამდვილი არჩილ ჯორჯაძის სატრფიალო ინტელიგენტები არიან.

— დიახ ყმაწვილო, ინტელიგენტია—ეს მთავარი მამოძრავებელი ძალა და უდიდესი მკურნალია ერის წყლულის განსაკურნათ აღმოჩენილი; ნეტავი თქვენც ინტელიგენტი იყვით, მაშინ თამამათ შეიძლება თქვენი ფედერალისტობა, ეხლა კი...

— ბ-ნო ექიმიო, მე მინდა მართლა ვიცოდეთ თუ თქვენის მეთაურობით არსებობს აქ წრე, რომელშიაც შეიძლება პარტიული მუშაობა.

— ასეთი წრე ყმაწვილო ჩვენ არ გავგაჩნია და არც დრო გვრჩება იმდენი მუშაობისათვის; შეგიძლიათ თქვენ თანაუგრძნოთ ჩვენს პარტიას წრეს გარედაც.

— ეს ყველა ქეშმარიტებაა ბ-ნო ექიმიო, მაგრამ მე უფრო წრეებში მუშაობა მიმაჩნია სასურველათ, როგორც დასელები შვრებიან.

— აი სწორეთ ჩვენც ამიტომ აღვნიშნეთ გაზეთის ფურცლებზე, რომ გვინდოდა მათსავით მოგვეწყო, მარა ამისთვის არც მასალა და არც უნარი ჩვენ არ ამოგვაჩდა.

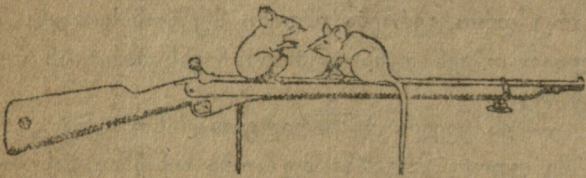
გმადლობ ბ-ნო ექიმიო, ნახვამდის, მე ვეცდები გაინტელიგენტებას.

„გურული ბიჭი“.

რა დღე დამიდგა

ძმაო ეშმაკო! რა დღე დამიდგა,
 გამექცა ჩემი საცოლო ნინო!
 მინდა რომ ჯავრი გადავიყარო
 და ვერსად ვბოვე სვირული ღვინო.
 ვისთანაც მიველ „სამიკიტნოში“,
 ყველამ დამიწყო ეჭვით ყურება;
 ვუთხარ: „ესდელი“ არა ვარ-მეთქი,
 მაგრამ არავის არ ეყურება.
 ერთმა „ტუტუცმა“ იცი რა მითხრა?!
 — ფერზე გეტყობა „ესდელი“ ხარო,
 ალბათ მცდი, თორემ მშვენივრათ ვხედავ;
 შენ ღვინის მსმელათ არ ვარგახარო.
 მესმის, რომ იყო სხვათა ბანაკის,
 შენ გექნებოდა ცხვირი წითელი
 და ლოთიანად შემომძახებდი:
 „მომეცი ღვინო, ვარ მისი მსმელი“.
 მეც რაღა მეთქვა? დავაღე ხახა
 და ვიარები ეგრე, ტანჯული...
 ეშმაკო ეგებ მიშოვნო ღვინო
 და რაც გენებოს აიღე ფული...

ხვასტუნოვი.

მოწყალეო ხელფიფეე

ბ-ნო ეშმაკო! *)

„ანუ რასა ხედავ წვილსა, თვალსა
 შინა ძმისა შენისასა და დვირესა თვა-
 ლსა შინა შენსა არა განიდდი. ანუ
 ვითარ ჭრჭვა ძმისა შენსა: მანადე და
 აღმოვიდო წვილი თვალსაგან შენისა:

და აჭა ეგერა დვირე თვალსა შინა შენ-
 სს. თრგუფო! ამოდე პირველად
 დვირე თვალსაგან შენისა, და მაშინ
 იხილო აღმოდება წვილისა თვალსაგან
 ძმისა შენისა“.

სახარება მათესი თავი 7.

ბ-ნო ეშმაკო! ბავშებს თუ შინა, ტაბლას კარეთ რა
 უღნა?! თქვენი მათრახის სიმწვავე, რომელმაც სწორი გზის
 გადასწვება არ იგრძნო. საბჭალოთ, ზურგები ისე და-
 ლურჯებულე აქვთ. მაგრამ თუ კანტონშია (გა-
 ნათლება“-ში) სწორე გზის გადასწვები ეოფილან ეს კი
 არ ვიცნობთ. აი უური დამიგდეთ: შე ვიუაგი კანტონს
 „განათლება“-ში და იქ ერთს ცილინდრისანს ვკითხე—
 „ეშმაკის მათრახი“ წლიურად რა ღირს მეთქი?—მგონი
 რვა (8) მანეთია“ შე ამოვიდე რვა მანეთი და იქვე
 მჯდომე უმწვილე კაცს მიუკედი. მანაც ერთი წლით „ეშმაკის
 მათრახი“ გამომიწვრა: ბარათი გადმომცა, რომელიც შე
 მაქვს შენსხული.

უთხარით ბ-ნ ცილინდრისანს, რომ „ტუტუცში“
 გამხევეულს გაძარცვა (?) კი არ უნდოდაქეთ, ანამედ
 უფრო გამხევეება, ნუგეშის ტემა, ათასი დარიგება, თ-
 რემ ბ-ნო, ეშმაკო, ვუიციავ აღლაჭს შე ის მანეთი (შეტი
 თუ ნაკლები) ისე არ მაჯავრებს, როგორც დანინვა და ვინ
 იცის ჩემს იქით კიდე ვინმე „ფარაჯიანი“ ამეტევე-
 ლას როგორც შე. თუ გრძობების ინტერესი აქვს, გა-
 მოუგზავნი რა გაქწობა, „ვეველაფერი გაძვირდა“, უას-
 იები ეოველთვის ხისრს ზევით ჭვიდან ხორცს.

აგრეთვე ვსთხრო კანტონს „განათლებას“ გამო-
 მიგზავნას ეშმაკის მათრახის ორი ნამერი №№ 10 და
 12, რომელიც მაშინ კანტონში არ იყო რადგანაც
 აკენტებთან გაეგზავნა და არ დაბრუნებულყო.

პატივისცემით ლადო შიცხელაური.

აგრეთვე ვთხრო ჩემს მისამართზე დაწერონ
 ფიცხელაური და არა ფირცხალავა.

ლ. ფ.

*) პატივი მეცით და ეს წერილი სულ წაიკითხეთ. ლ. ფ.

ფოტოგრაფია

„ეშმაკის ფორს“. თქვენი „სცენისათვის“ ჯორი მაღალი საფეხურია.

ღვითრის პირელს. თქვენს ლექსებშიც გაუგებრობაა.

„კვლავ გათენდა დღე მშვენიერების, ბუღბუღლმა თვისი პანგები სჭექა, და წამოისხა დამაშვრალთაა

სიმართლის დროშა, მბრწყინავი თქვა“.

გამოსარკვევია ვინ წამოისხა „თქვა“ ბუღბუღლმა, თუ სხვამ ვინმემ.

ალო-უნურს. არ დაიბეჭდება.

ისელის. თქვენი წერილი „სახარებისა საკითხავი“, მართლაც რომ საკითხავია, რადგან ავტორის ვინაობა არ აწერია.

შალას. სცენა არ დაიბეჭდება.

გრიმს. თქვენ იწერებით: „შარადისებურს“ ვარ მევე ამ წერილს იმ მოსაზრებით, რომ ყველა საჭარო სიტყვები ნათლათ არის ნაჩვენები, რადგან ამ მომენტის დროს შარადის ახსნისთვის დროს კარგვა წყლის ნაყვა იქნება“.

ჩვენის აზრით მოსაწონი არ არის არც „მელნის ნაყვა“ ასეთ შარადისებურის წერაზე.

კოდლას. თანამოზიარე ვართ თქვენი მწუხარებისა, ვინაიდან გარდაიცვალა ორივე თქვენი ლექსი. დავასაფლავეთ „სარედაქციო პანთეონში“.

ე—კი.

ყოველ-კვირული იუმორისტული გამოცემა

მ. მ. მ. მ. მ. მ. მ.

მიიღება ხელისმოწერა 1917 წლისათვის

ჟურნალის ფასი:	12 თვით	7 მ.	—
	6 თვით	4 მ.	— კ.
	3 თვით	2 მ.	— კ.
	1 თვით	—	70 კ.

ეშმაკის მათრახში დაიბეჭდება მხოლოდ იუმორისტული შინაარსის წერილები, ლექსები, მოთხრობები, ზღაპრები, არაკები, შარადები, გამოცანები, ნაკვესებიდა სხვა.

უპრანლის სამხატვრო და ხალიბრატურო მხარეს განაგავს ე შ მ ა კ ი, ხოლო გამოცემის საქმის კანტორა „გ ა ნ ა თ ლ ე ბ ა“

რედაქცია სთხოვს როგორც თანამშრომლებს, ისე ხელის მომწერლებს რომ მასალები და ფული ამ აღრესზე: გამოიგზავნონ Тифлисъ, С. Р. Таварткиладзе, Ольгинская, 6 поч. ящ. № 96.

ერთი მათგანი

ეგ სურათი ტრადიკულათ გარდაიცვალა გასული წლის მიწურულში. ჩვენ ის უწარწეროთ ვავგზავნეთ ბრძოლის ველზე და არ დავმალავთ, განზრახვა გვქონდა ამ მანევრით შეცდომაში შეგვეყვანა ჩვენი მოწინააღმდეგე. მაგრამ ამაოდ. ცენზორმა პირველ შეხედვისათანავე იცნო ცხვის ტყავში გახვეული მგელი, ჩაპკრა მას და უსულოდ დასცა ბრძოლის ველზე. (აქი მკითხველი უნდა ადგეს და ადგომით პატივი სცეს თავისუფლებისათვის ბრძოლაში დაცემულს.)

ის მოკვდა ვერაგი მტრის მახვილით, მაგრამ არ მომკვდარა ის იდეა, რომელსაც განსვენებული ემხრობოდა. აბოზოქრებულმა რევოლიუციამ დაამხო და სხ. და სხ.